

בש"פ 7464/14 - אברהם טלה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 7464/14

לפני: כבוד השופט א' רובינשטיין

העורר: אברהם טלה

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערر על החלטת בית המשפט המוחזי בנצרת (השופט י'
בן-חמו) במ"ת 5019-08-14 מיום 21.10.14

תאריך הישבה: י' בכסלו תשע"ה (2.12.14)

בשם העורר: עו"ד ליאור אשכנזי

בשם המשיבה: עו"ד ארץ בן-אריה

ההחלטה

*

א. ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), תשנ"ו-1996 (חוק המעצרים) על החלטת בית המשפט המוחזי בנצרת (השופט י' בן-חמו) בתיק מ"ת 5019-08-14 מיום 21.10.14, בגיןה הורה על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים המשפטיים כנגדו (ת"פ 12554-09-14). עניינה של הפרשה – עבירות חמורות, וביניהן רצח, אינוס וגרימת חבלה חמורה, שביצע העורר לכואורה כנגד זוג קשים, למעלה מחמש שנים בטרם נעצר.

עמוד 1

ב. ביום 7.8.14 הוגש נגד העורר, לצד 1987, כתב אישום המיחס לו, במסגרת שני אישומים נפרדים, עבירה רצח לפי סעיף 300(א)(3) בצוירף סעיף 309(4) לחוק העונשין, תש"ג-1977; עבירה אינסוס לפי סעיף 345(א)(1)-345(ב)(3) לחוק; חבלה בכונה מחייבת לפי סעיף 329(א)(1) לחוק; התפרצות למקום מגורים לפי סעיף 406(ב) לחוק; והחזקת סם מסוכן לצריכה עצמית לפי סעיף 7(ג) סיפא לפקודת הסמים המסוכנים (נוסח חדש), התשל"ג-1973. על פי האישום הראשון והעיקרי, ביום 11.3.09 שנה פלוני (להלן המנוח), לצד 1932, יחד עם אשתו (להלן המתלוננת), ילידת 1935, בדירתם אשר בעפולה. ברקע יצוין, כי באותה עת סבל המנוח מגידול ממאייר בלבב וממתת משקל, והוא חולה סופני. לפי הנטען, בסמוך לשעה 00:08 בבוקר התפרץ העורר לתוך דירתם של בני הזוג, מיד עם כניסה לסלון נתקל במתלוננת. העורר הפליא בה מכות בחלקי גופה השונים, ואף הכה ברأسה באמצעות שופורת טלפון ביתית. המנוח, ששאה בחדר השינה, שמע את עצותיה של המתלוננת, ניגש לסלון וניסה להדוף מעלה את העורר. בתגובה לכך היכה העורר את המנוח במכת אגרוף בפניו, הפilo ואף ניסה לחנקו, וכתוכזהה מכך איבד המנוח את הכרתו. לאחר מכן, ניסה המערער לחנק את המתלוננת, ובនוסף לכך הPsiל את מכנסיה, אחז בחזקה בשדייה והחדיר את אצבעותיו לאיבר מיננה בניגוד לרצונה. בהמשך גירר העורר את בני הזוג בחדר השינה, בעט בהם בעודם שרועים על הרצפה, סגר את דלת החדר ונמלט מן הדירה. כתוצאה ממעשים אלה נגרמו לבני הזוג חבלות ופגיעות בחלקי גופם השונים, ושניהם אושפזו בבית החולים. במהלך אשפוזו של המנוח התפתחה דלקת ראות חמורה, ממנו נפטר כעבור שלושה ימים מן האירוע. ברקע הדברים יצוין, כי למשך מספר שנים לאחר האירוע לא אוטר כל חשוד ביצוע העבירות, עד ליום 18.7.14, שאז עוכב העורר בידי המשטרה בגין חשד לתקיפת אשה אחרת, ונעצר בעניינו בשל תוצאותיה של בדיקות פורניזות שבוצעו בעת עיכובו, כפי שיפורט; הוא לא הועמד לדין באותו עניין שלגביו עוכב.

עם הגשת כתב האישום הוגש בקשה לעצור את העורר עד לתום ההליכים המשפטיים. נטען, כי בידי המשיבה ראיות לכואורה להוכחת אשמת העורר, ובין היתר עדותם של המתלוננת, המנוח, מטפלתם של בני הזוג, שכנותם ובתם, וכן ראיות פורניזות. כן נטען, כי העבירות המיוחסות לעורר מקומות בעניינו חזקת מסוכנות, ועל כן מצדיקות את מעצרו על לantom ההליכים המשפטיים. בדיון מיום 23.9.14 אישר העורר את דבר כניסה לדירה ואת תקיפת בני הזוג, ואולם כפר באחריות לעבירות האינסוס והרצח וחלק על קיומן של ראיות לכואורה להוכחת עבירות אלה. אשר לעבירת האינסוס נטען, כי המתלוננת לא סיירה בהזדמנות הראשונה על מעשי האונס ובعدויותיה המאוחרות אף מסרה פרטם סתרים; ביחס לעבירת הרצח טען העורר להיעדרו של קשר סיבתי בין מעשי התקיפה בהם הודה, לבין מות המנוח; לטעنته, מעשו אלה לא תרמו לדלקת הריאות שגרמה למות המנוח, אלא הביאו לאשפוזו בבית החולים, שם לכה במחלת. מטעם המשיבה נטען, כי אולי אسفוז זה לא הייתה מתפתחת - ולחלוף מעתצתת - אצל המנוח דלקת הריאות שהביאה למותו. נטען, כי במצב דברים זה קיים קשר סיבתי בין מות המנוח באופן אונס לבין המקימים את יסודות עבירת הרצח לפי סעיף 309(4), שעניינו החשת מוות של אדם הסובל ממחלה או פגעה.

ג. בהחלטתו מיום 21.10.14 סקר בית המשפט קמא בהרחבה את ראיות התביעה, ובעיקרן הודיעותיה השונות של המתלוננת, וכן את עדותה המוקדמת בבית המשפט. במסגרת העדות תיארה המתלוננת בפיורוט כיצד הכה העורר בה ובמנוח, ואף הפשיט אותה והחדיר את ידו לאיבר מיננה. כן התייחס בית המשפט לעדויות התומכות והמחזקות את גרסת המתלוננת, ובין היתר: עדויותיה של המטפלת, השכינה והבת, אשר ראו ככל' את בני הזוג בדקות הסמכות לאחר האירוע חבולים בפניהם ובשאר חלקי גופם. עדות אלה סייפו כיצד תיארה בפניהם המתלוננת, שאדם התפרץ לדירה והכה בה ובמנוח. כן העידו המטפלת והבת, כי בהמשך סיירה להן המתלוננת על התקיפה המונית מצד העורר, ובין היתר כי הפשיט אותה והחדיר את אצבעותיו לאיבר מיננה; הראיות הפורניזות נגד העורר, וביניהן טביעות אצבע

התואמות לאלה שנמצאו בזירה, ופרופיל דנ"א התואם לדגימה שנלקחה מציפורנה של המתלוננת; הודעות העורר, בהן החיש כל קשר לפרשה ולבני הזוג, ורק בחקירותה الأخيرة, כשהוזגו בפניו הריאות כגון טביעות אצבעות ודנ"א, אמר כי נוג ב-2009 להתפרק לדירות ויתכן שהתפרק לדירות הזוג, אך אינם מקרים. עוד, רק במהלך הדיון בבקשת המעצר הודה העורר כי פרץ לדירה, התעמת עם בני הזוג ותקף אותם (בית המשפט ציין, כי יש בכך כדי להחליש את גרסתו של העורר באשר לאיורים); עדותו של המנוח ביום המעשה (שלושה ימים טרם מותו), שבה תיאר כיצד נחלץ לעזרת המתלוננת עת הכה בה העורר באמצעות שפופרת טלפון, והוכה ונחנק על ידי העורר עד שאיבד את הכרה.

ד. אשר לעבירות האינוס קבע בית המשפט, כי קיימות ראיות לכואורה להוכחת אשמתו של העורר, וביניהן הריאות החפציות והעדויות, אף הטיעים כי קיימ "ויתר מסיכוי סביר להרשותה" (עמ' 13 לפוטווקול). בעניין זה הודה, כי העובדה שהמתלוננת לא סקרה מיד על עבירותה המין אין לזקפה לחובתה נוכח הטראותה, וכי בחולף הזמן סקרה המתלוננת למטפלת ולבתה פרטים רבים על אודות הפגיעה המינית שחوتה. ביחס לעבירות הרצת סבר בבית המשפט, כי לכואורה עומדת בפני המבקרת משוכחה גבואה להוכחת הקשר הסיבתי בין מעשי העורר לבין מותו של המנוח, אך הוסיף כי מכל מקום אין מדובר במקרה שבו קיימת אפשרות לחילופת מעצר, שכן התשתיות הראייתית ביחס לעבירות האינוס והאלימות שלעצמה מצדיקות בנסיבות את מעצרו של העורר עד לתום הלילים. באשר לכך הדגיש בית המשפט את האופי האלים שבמushi העורר, בחינת "תפוז מכני", ציין כי הסכנה הנש��ת ממנו מציה ברף הגבואה ביותר, ועל כן לא מסכון חלופה.

העורר והدين

ה. לטענת העורר, נוכח חולשת הריאות בדבר עבירות הרצת והאונס ובהתחשב בנסיבותיו האישיות, ראוי לבחון קיומה של חלופת מעצר. אשר לעבירת האינוס נטען, כי עדותה של המתלוננת מתאפיינות בסתריות רבות, המחלישות מעוצמת הריאות. כך למשל, מפנה העורר לעדותה של המתלוננת בסמוך לאיור, שבה צינה כי אינה סבורה שהעורר התקoon לאנסה, וכי בעת האיור אף אמרה לו שהוא במחלת ידיים ובתגובה לכך מיד עזבה. לדבריו, עדות מאוחרת יותר מסרה המתלוננת כי העורר חפש לאנoso אותה ואף ביקש מהחדר את איבר מינו לגופה אך הדבר לא צלח. מוסף וטעון העורר, כי בעדות שמסרה המטפלת כמה שנים לאחר האיור, מסרה גרסה מפni המתלוננת העומדת בסתריה למול גרסאות אחרות. לפי גרסה זו הפלל העורר את מכנסיו, הכריח את המתלוננת לגעת באיבר מינו וניסה להחדרו לאיבר מינה או לפיה ללא הצלחה. כן טען העורר, כי אין עדות ברורה לכך שאירוע מעשה אינוס, ואף אם כן, לא ברור מהן נסיבות הביצוע.

ו. בהמשך לכך טוען העורר, כי בעדותה בפני בית המשפט התגערה המתלוננת ממאיירות ועדויות קודומות שלאה, ובין היתר מהתרשםותה כי העורר לא רצה לאנסה, מן הגרסה לפיה התוקף עזב אותה מאשר אמרה לו שהיא חולה באידס; ועוד, גירסת המטפלת שונה מזו של המתלוננת. עוד נטען, כי העורר לא הביע הסכמתו לקיום של ראיות לכואורה בכל הנוגע לעבירות גרימת חבלה בכוננה מחמירה. לטענותו, האיורע הנדון ארך דקות בזדדות לכל היותר, ועל כן הטיואר בכתב האישום בדבר התעללות ממושכת חוטא למציאות. כן מוסיף העורר, כי בנסיבות המקירה אף לא מתקיימת הכוונה המיוחדת הנדרשת להרשעה בעבירה זו, שכן מדובר בהתקלות ספרנטנית שהתרפתחה מתוך כניסה אסורה לדירה, שאינה מעידה על כוונה ברורה של העורר לଘום לחבלת חמורה לבני הזוג. אשר לעבירת הרצת, שבמצביע העורר על היעדרו של קשר סיבתי, מוסיף כי אף אילו ניתן היה להוכיח קיומו של קשר זה, לא ברור כלל ועיקר האם היה עליו לצפות את התפתחות הקטלנית שאירעה בעניינו של המנוח, כפי הדרוש להתקיימו של היסודות הנפשיים בעבירה זו. לבסוף נטען, כי ראוי בנסיבות לבחון חלופת מאסר, שכן העורר נעדר עבר פלילי, בשעת מעשה היה צעריר

מאוד בಗילו (כبن 22) ולאחר שירות צבאי מלא, והוא כבר מצוי במערך למעלה מ-4 חודשים. לטענת העורר, נתונים אלה מקטינים במידה רבה את מסוכנותו, ואף כי אין חולק על חומרת מעשי הפריצה והתקיפה המיויחסים לעורר, יש להת ביטוי לכך בגזר הדין ולא בשלב הנוכחי של ההליך.

ז. בדיעון טען עו"ד אשכנזי לעורר, כי אכן מדובר במעשה מכוער, קשה ואלים, אף אם לא נבייא בחשבון את הקשר הפסיכולוגי ביןין הרצת ואת האינוס, והדבר מעורר אינסטינקט טבעי של מערך אחריו סורג ובריח. ואולם, הפסיכיקה מצדיקה למצער קבלת תסקיר, בהיעדר עבר פלילי לפניפני המעשה ולאחריו, לרבות בתיק שבגינו נתגלתה הפרשה; וזאת גם אם אמר העורר בעת מעצרו שבתקופת המעשה התפרץ לדירות. נטען, כי סימן שירות צבאי מלא, למד בישיבה, עבד וסייע למפעחותו ללא מעורבות בעולם הפשע. אשר לעברית הרצת, נטען כי אין לה יסוד ראוי-משפטי; ובאשר לאינוס, יש להידרש להתפתחויות שנמנעו מעלה בגיןת המתלוננת, גם אם לעורר אין גרסה ממשלו כי שונפחתה החוקירה, ואף מדובר – כנטען – באירוע קצר ולא ב"תפוז מכני". שאלת היא איפוא, כך נאמר, אם אין מקום למצער לתסקיר לבחינת חלופה שתוכל לאין את המסוכנות.

ח. עו"ד בן אריה טען למדינה, כי בית המשפט המוחזק לא שלל את הריאות לכואורה גם בעבורת הרצת, גם אם ישנה משוכה לא פשוטה. כן ציין כי אין מחלוקת לגבי התקיפה, והתמונה (בהן עיינתי תוך הדיון) של המנוח והמתלוננת ביום המעשה מדברות בעדן; גם לגבי האינוס יש ראיות לכואורה. העורר, כך נאמר, לא העלה גרסה ולא הפריך את מסוכנותו, שעל פי הריאות לכואורה היא הרבה, ובינתיים נmars' כסדרו המשפט העיקרי. נטען עוד, כי יש חשש להימלטות, וכשהסיכון להרשותה סביר הסיכון לכך אינהרנטי, ויש קושי לממן בעורר ועל כן גם אין טעם בתסקיר.

הכרעה

ט. עסקין – על כך אין חולק – בפרשה מכוערת ושלפה עד מאד, אשר כפי שציין גם הסניגור המלמד, נתית הלב הטבעית לגביה היא מעוצר עד תום ההליכים, ויתכן שבסתו של יום כר גם תאה התוצאה. ואולם, עסקין בדיון המעצרים ולא בתיק העיקרי, והנחהתו של המחוקק היא להשיט מעוצר עד תום ההליכים רק אם "לא ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של שחרור בערובה ותנאי שחרור שפגיעתם בחירותו של הנאשם פחותה"; ראו גם רינת קיטהי סנג'ו, המ Zucker: שלילת החירות בטרם הכרעת הדין (תשע"א), 205-207. גם בעבורות נתבעות – וכך להן העבורות שלפנינו, שלגביהן גם ישנה חזקת מסוכנות סטטוטורית וומה עילת מעוצר על פי חוק המעצרים (ראו סעיף 21(1)(ג)(4)) – עדין חלה ההורה הכללית שביסוד דיני המעצרים. נהוג לומר כי יש לבחון בהכרעה בדבר מעוצר את המעשה והעשה (ראו בש"פ 6700/04 מדינת ישראל נ' גרה (2004), שם כתוב השופט עדי אל, כי "בדיקה המסוכנות מחייבת בוחנים של שני היבטים: ההיבט האחד עניינו במעשה, במסגרת זו על בית המשפט לשקל האם המעשהetal כשלעצמיו בנסיבותו מעלה חשש כי הנאשם עלול לחזור על מעשים דומים, האם המעשה מגלה אופי רע ואלים או מעיד על מועדות. ההיבט השני מתמקד בעיטה, עברו ואופיו. כאן אנו שואלים האם לנוכח אופיו, אישיותו או תוכנותו של העיטה נשקפת ממנו סכנה לציבור או ליחידו". לאמות מידת אלה בנסיבות המקרא נידרש המשך).

י. אך תחילת דברים קצרים על הריאות: עיינתי בתיק הריאות שאספה המשטרה ובחומר שהגיש הסניגור. כשלעצמו סבורני כי בהקשר זה צריך בוחן את ההחלטה בית המשפט המוחזק. אין ספק ואין מחלוקת בכךימון של ריאות לכואורה בעבורות החבלה בכונה מחמירה וההתפרצות, ותמונה המתלוננים מיום המעשה בהן צפיתי לעניין החבלה בדברותם בעדן ומקרים כל לב. לטעמי, גם אם חלה התפתחות בגיןת המתלוננת באשר לאינוס, לדעתי אי אפשר שלא העיטה נשקפת ממנו סכנה לציבור או ליחידו".

להתרשם כי ישן ראיות לכואורה לעבירה זו ברמה מספקה מבחינת דיני המעצרים. עבירות הרצת היא נושא מורכב יותר, הגם שעסוקין לצד סעיף 300(א)(3) לחוק העונשין שעוניינו גרימת מוות תוך כדי עבירה אחרת, אף בסעיף 309(4) לחוק שעוניינו החשת מוות של מי שסבל ממחלה אשר גם אילולא המעשה היה הולך לעולמו – ועל הנסיבות וההגנה יהא להתמודד עם סעיפים אלה וישוםם במקרה דנן. ואולם, מכל מקום מעיד המכול על ראיות לכואורה לעבירות אלימות בדרגה חמורה, וזה נקודת המוצא כאן.

יא. בגדיר המעשה לפניו איפוא תמונה קשה בעיליל, והמעשה מעיד על התנהגות אלימה עד מאד. ואולם, בהוראת המחוקק בדיי המעצרים גם בגדיר המעשה יש לבחון אם הוא מעיד על מועדות המגבשת "מוסכנות נמשכת" ודבר זה אינו מחוור, שכן לעוזה לא היה עבר פלילי לפני לפני אותו יום טרagi וגם לא מאז, במשך שנים. הפסיכיקה שלילה הצבע הסניגור לא נעה את הדלת בפני בדיקה לעומק של אדם בו מדובר בטרם הכרעה סופית באשר למעצר, והדברים נאמרים גם אם קל יותר לדחות ערך זה; ראו בש"פ 7696/12 אביקזר נ' מדינת ישראל (2012); בש"פ 8210/08 ברוך נ' מדינת ישראל (2008); בש"פ 5353/07 כהן נ' מדינת ישראל (2007) ועוד. נזכיר כי נאמר פעמים רבות, שאין המעצר מקדמה על חשבון העונש, גם אם צפוי אדם לשנות מסר ארוכות. אין לכך, אמןם, כי חזקת החפות מוחלשת בהיעדר מחלוקת באשר לעבירות חמורות מסוימות כאמור.

יב. בשקלול, בנידון דין העושה – כנאמר – בעל עבר נקי לפני המעשה ושנים ארוכות לאחריו, ומטעם זה בכל זאת נראה כי יש מקום להזמנת תסקير, והדבר נעשה לא אחת ככל>Status הנפש בפני העבירות שלגביין יש ראיות לכואורה רב; להזמנת תסקיר בתיקי עבירות מין ראו, למשל, בש"פ 3171 מדינת ישראל נ' קרכז'וב (12.5.14). כל זאת – כדי שמלאה התמונה באשר לאדם בו מדובר יהא בפני בית המשפט; לשם כך נועד הتفسיר, שיסד המחוקק (ראו סעיף 21א לחוק המעצרים).

יג. במכלול החלטתי איפוא להזמין תסקיר, שיגש לבית המשפט המחויז תוך 21 ימים ובית המשפט ישוב ויידרש למעצר סמוך לאחר קבלתו. אין בכך כדי להביע כל דעה באשר להחלטה שתפקיד בעקבות העיון בתסקיר. העරר מתקיים במובן זה של הזמנת תסקיר.

ניתנה היום, י"ב בכסלו התשע"ה (4.12.2014).